

Úprava prostředí

Pomůcky pro zrakově postižené

Úpravám prostředí se věnuje přednáška.

Základní termíny:

- Vodící linie
- Signální pás
- Varovný pás
- Reliéfní dlažba
- ...

Pomůcky pro osoby se ZP:

Klasifikace pomůcek:

- Dle stupně postižení:
  - Pro nevidomé
  - Pro slabozraké
  - Poruchy binokulárního vidění (JBV)
- Dle účelu:
  - Kompenzace
  - Reedukace
  - Rehabilitace
  - Odstraňování bariér běžných dnů

Klasifikace pomůcek

- Dle školních předmětů
- Dle náročnosti zácviků (obtížné / neobtížné)
- **Optické**
- **Neoptické**

Poradenství a pomůcky

- Sociální fondy
- Speciálněpedagogické centrum
- Tyfloservis, o.p.s; Tyflocentrum, o.p.s
- Střediska pro pomoc vysokoškolským studentům s postižením

Jednotlivé pomůcky:

Optické pomůcky:

Ruční lupy

- nenáročné použití
- nízká cena
- možnost dosvětlení
- zraková vzdálenost 25 cm
- Stojánkové lupy
- Optické pomůcky
- Hyperkorekční brýle

Zvětšení: 4 x, 5 x, 6 x a 8 x

Pracovní vzdálenost: 3 – 6 cm

Lupové brýle

Pracovní vzdálenost (6 cm)

- Optické pomůcky
- Dalekohledové brýle (úzké zorné pole)

Pozorování do dálky:

Spojná čočka + okulár s rozptylkou – Galielův dalekohled

Nepřevrácený obraz:

- Turmon

Při výrazné snížení zrakové ostrosti

Malá a skladná pomůcka

Monokulární použití

Zvětšení: (dálka 8x); blízko (32x)

Možnost doostření

Neoptické pomůcky

- 1) pomůcky do domácnosti a k sebeobsluze;
- 2) pomůcky k překonání informační bariéry;
- 3) pomůcky k prostorové orientaci a samostatnému pohybu;

Další neoptické pomůcky

- 1) běžné pomůcky
- 2) elektronické pomůcky
- 3) Tyflografika

Vodící pes

- Příklady pomůcek

Pomůcky do domácnosti a k sebeobsluze

- baterie, svítilny, nabíječky;
- obaly, obálky, razítko „Slepecká zásilka“;
- patentní jehly, navlékače, **kroužek na ponožky**;
- indikátor světla (1 000 Kč, ZP 100 %);
- kuchyň – dávkovače, **držáky** (např. **na cibuli**...), tvořítka, **indikátor hladiny** (400 Kč, vibrační 490 Kč), indikátor světla, kuchařka pro slabozraké, násypka, minutka, oddělovač žloutku, propichovač vajec, půlič tablet, zásobníky na léky, mluvící váha

Pomůcky k překonání informační bariéry

- kazety, diskety, reliéfní barvy;
- **rozlišovač barev** (5 000 až 17 000 Kč, S 100 %), **rozlišovač bankovek**;
- označovače, **hlasový popisovač Sherlock**, tabulka TAXI;
- **Dymokleště** na psaní popisků v Braillově písmu (3 000 Kč, S 100 %);
- **telefon** pro slabozraké (1 500 Kč);
- diktafon, **mluvící kalkulačka** (německy 530 Kč, česky 3 000 Kč, S 100 %);
- metr, mluvící metr (3 000 Kč, S 50 %);
- hmatový budík, **mluvící budík** (400 – 3 000 Kč, S 50 %),
- **hmatové hodinky** (2 000 až 4 000 Kč, S 50 %),
- **mluvící hodinky** (německy 500 Kč, česky 2 500 Kč);
- **Pichtův psací stroj** – (8 000 – 15 000 Kč, S 100 %);
- **braillovská písanka, tabulka pro ruční psaní a výuková kostka**;
- **hry**, hlavolamy, **mluvící hrací kostka**, ozvučené míče, hmatové pohlednice, hrací karty;

Elektronické pomůcky

- **televizní lupy – stolní i přenosné;**
- mobilní telefon s hlasovým výstupem - též s přehrávačem zvukových knih v MP3 a s rozeznáváním barev pomocí fotoaparátu;
- počítače s hlasovým výstupem, **zvětšovacími programy**, s **braillovým výstupem** a braillovou tiskárnou a podobně...;
- **ŠKOLA - Tyflografika**
- hmatné trojrozměrné plánky, mapy, návody k přístrojům apod.
- např. **reliéfní vyobrazení vesmíru** s popisky v bodovém písmu...

Vodící pes

- Vyžaduje péči - nelze jej odložit do skříně jako běžnou pomůcku, potřebuje místo pro pobyt a venčení.
- Městská předvýchova a osmiměsíční výcvik - cena přibližně **170 000 Kč**.
- Vodícími psy bývají zpravidla **labradorští retrívři**; zkouškami projde 60% štěňat.
- Jde o náročnou dvojroli – pes musí zároveň poslouchat a zároveň vést a rozhodovat.
- Staví, značí a obchází překážky, ukáže kliku, ...
- **Pravidla pro přístup k vodícím psům**

Bílá hůl

- Svou nynější funkci – signalizace má hůl od 30. let
- Orientační funkce – od 40 let 20. stol.
- V Československu je bílá hůl od 70. let 20. stol
- Označení kombinovaného sluchového a zrakového postižení – **červeno-bílá hůl**
- **Bílá hůl**
- **Orientační**
- **Signalizační** – určené ke zviditelnění slabozrakých či nevidomých s vodícím psem a průvodcem (délky 90 – 110 cm)

- **Opěrné hole** – určené osobám s pohybovým omezením v kombinaci se zrakovým postižením

Bílá hůl

- Neskládací
- Skládací
- Teleskopická

Koncovky holí

- Pevné / Rotační
- Velké / Malé
- Keramické / Umělohmotné / Gumové

Způsoby držení bílé hole

- HORNÍ DRŽENÍ
- BOČNÍ DRŽENÍ
- TUŽKOVÉ DRŽENÍ
- ALTERNATIVNÍ DRŽENÍ (příčka)

Metody pohybu s bílou holí

- KLUZNÁ – neznámé prostředí
- KYVADLOVÁ – známá trasa
- TROJBODOVÁ – dohledávání míst, dohledávání vstupů do budov